

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarını İntihale Yönelten Sebepler*

Muhammet AVAROĞULLARI**

Özet

Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının ödev ve projelerinde intihale başvurma sebeplerini ve bazı çevresel ve demografik değişkenlerin buna etkisini araştırmaktır. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında eğitim gören 308 öğretmen adayı bu araştırmaya katılmıştır. Araştırmada nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS bilgisayar paket programı ile analiz edilmiştir. Bulgular öğretmen adaylarının intihale başvurmalarının en önemli sebebi olarak internet yoluyla intihal yapmanın kolaylığı olduğunu göstermiştir. Öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarının da intihale başvurmada etkili olduğu anlaşılmıştır. İntihale başvurmanın cinsiyet, eğitim alınan kurum, internete erişim şekli, bir yılda okunan ortalama kitap sayısı yaş değişkenleri ile ilişkisine bakılmış ve tamamında yaygın olduğu anlaşılmıştır. Sınıf seviyesinin artmasının ve genel not ortalamasının yüksek olmasının da intihali azaltmadığı belirlenmiştir. Son olarak intihalin azaltılmasıyla ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Bilgiler, öğretmen adayları, akademik etik, intihal

Reasons Leading Social Studies Teacher Candidates to Plagiarize

Abstract

Purpose of this study is to investigate the reasons why Social Studies plagiarize in their homework and projects, and circumferential and demographic variables affecting that. 308 teacher candidates from Social Studies Education departments of Mugla Sıtkı Kocman University, Afyon Kocatepe University and Usak University participated in the study. In the study survey method which is one of the quantitative research models, has been used. The data has been analyzed through SPSS package program. The findings indicate that the leading reason why the teacher candidates plagiarize is that the internet makes it easy. It has been revealed that attitudes and behaviors of the teaching staff might be influential on the acts of plagiarism as well. Plagiarism is found to be common across all the variables including gender, university, internet access ways, average number of books read in a year, and age. Higher grade level and higher GPA are not associated with low level of plagiarism. Finally, some recommendations are made to reduce plagiarism.

Key Words: Social studies, teacher candidates, academic ethics, plagiarism

---

* Bu çalışma Doç. Dr. Bahri ATA danışmanlığında, Muhammet Avaroğulları tarafından hazırlanan "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ve Öğretim Elemanlarının İntihal Problemine Yönelik Tutum ve Davranışları" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, muhammet@mu.edu.tr.

Giriş

Türkiye Bilimler Akademisi (2002) intihal kavramını “bir başkasına ait olan bir fikrin, buluşun, araştırma sonuçlarının veya araştırma ürünlerinin bir bölümünün ya da tümünün, hatta kitapların tümünün ya da bir bölümünün kaynak gösterilmeksizin istemli olarak kopya ya da tercüme edilip yazarın kendi üretimi imiş gibi gösterilmesi” (s. 39) şeklinde tanımlamaktadır. Öğrencilerin intihale başvurması bütün dünyada görülen yaygın bir problemdir. James, McInnis ve Devlin (2002), Avustralya yüksek eğitiminde intihalın yaygın görünmekte olduğunu ve bunun birçok disiplinde meydana geldiğini belirtmektedir. Scanlon ve Neumann (2002), 700 lisans öğrencisi ile yaptıkları bir araştırmada öğrencilerin % 24,5’inin ara sıra veya sık sık internetten kopyala yapıştır yöntemiyle intihal yaptıklarını belirtmişlerdir. Christensen-Hughes ve McCabe (2006) Kanada’da on bir yükseköğretim kurumunda yaptıkları araştırmada lisans öğrencilerinin % 53’ünün ve lisansüstü öğrencilerinin de % 35’inin başka birinin ödevini teslim etmek, atıfta bulunmamak ve kaynakça bölümünde çarpıtmalar yapmak suretiyle intihale başvurduklarını belirlemişlerdir. Bu yaygın intihal olayları, araştırmacıları intihalın arkasında yatan sebepleri ve bazı çevresel ve demografik değişkenlerin intihal üzerindeki muhtemel etkilerini araştırmaya yöneltmiştir. Araştırmacıların bu konudaki görüşleri aşağıda tartışılmıştır.

İntihalın Sebepleri

Öğrencilerin intihal hakkındaki bilgi seviyelerinin yetersiz olmasının en önemli sebeplerden birisi olduğu belirtilmektedir (Ma, Lu, Turner ve Wan, 2007). İntihal kavramının neleri içerdiğini (Dick, Sheard ve Hassen, 2008; Moon, 2005) ve intihalden nasıl kaçınacağını bilmeyen (Jackson, 2006; Power, 2009) öğrenciler farkına varmadan intihal yapabilmektedir (James ve diğer., 2002; Moon 2005; Park 2003; Power, 2009). Ayrıca öğrencilerin yazma becerilerinin gelişmemiş olması (Devlin ve Gray, 2007; Howard ve Davies 2009; James ve diğer., 2002; Moon, 2005; Park, 2003; Wilkinson, 2009; Ellery, 2008; Jackson, 2006) intihalın bir başka önemli sebebidir.

Öğrenciler daha az zaman harcayarak daha yüksek notlar almak için de intihale başvurabilmektedir (Bjorklund ve Wenestram, 1999; Park, 2003; Stephens ve Nicholson, 2008; Wilkonson 2009). Ancak nihai hedef her zaman yüksek notun bizatihi kendisi değildir (Bennett, 2005). Muhtemelen daha sonraki sınavlar için de avantaj sağlamaktır (Strom ve Strom, 2007).

Üniversite öğrencileri derslerin dışında sosyal aktiviteler, spor faaliyetleri ve aileleri için de zaman bulmak zorundadırlar. Dönem sonlarında birden fazla ödevi kısa bir zaman aralığında hazırlamak zorunda olmalarının intihalın sebeplerinden birisi olduğu belirtilmektedir (Bjorklund ve Wenestam, 1999; Council of Writing Program Administrators, 2008; Devlin ve Gray, 2007; Dick ve diğer., 2008; James ve diğer., 2002; Moon, 2005; Park, 2003; Power, 2009; University of South Australia, t.y; Wilkinson, 2009).

Kurnazlık ve aşırı rekabetçilik gibi bazı kişisel özelliklerin yanında (James ve diğer., 2002) intihal yapmanın bir zeka işareti olarak algılanması (Park, 2003); arkadaşları tarafından takdir edilme isteği (Devlin ve Gray, 2007); öğrencinin inanç sistemi (Bennett, 2005); sahip olunan ahlak duygusu (Bennett, 2005; Power, 2009); dürüstlük kavramının gelişme durumu (Strom ve Strom, 2007) intihali olumlu yada olumsuz olarak etkilemektedir. Ancak Lindsay (2008) ve Stephens ve Nicholson (2008) ahlaki tutumlarının ve değer yargılarının intihal üzerinde her hangi bir şekilde etkili olmadığını iddia etmektedirler.

Öğrencilerin bir saygısızlık, muhalefet ve otoriteye başkaldırı aracı olarak intihale başvurdukları da belirtilmektedir (Bennett, 2005; Lindsay, 2008; Moon, 2005; Park; 2003). Lindsay (2008, s.39) intihali “yaygın, yarı hesaplanmış, genellikle bilinçaltından resmi kuralların ve normların ‘reddedilmesi’ olarak ifade etmektedir.

Bazı öğrenciler, öğretmenlere ve verilen ödevlere karşı negatif bir tutum içerisinde olabilmektedirler. Özellikle ödevlerin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunu düşünen öğrenciler intihale başvurmaktadır (Dick ve diğer., 2008; Introna ve Hayes, 2008; Park, 2003; Power, 2009). Yazım kurallarının önemine inanmamak da bir başka sebeptir (Council Of Writing Program Administrators, 2008; Strom ve Strom, 2007). Ayrıca öğretim elemanlarının öğrencinin çalışmalarına ilgisiz kalmasının (Dick ve diğer., 2008; Moon, 2005), kendileriyle samimi bir şekilde ilgilenmemesinin (Dick ve diğer., 2008), değerlendirmede adil olmamasının (Walker, 1998) intihale sebep olacağı savunulmaktadır.

Özellikle internetin gelişmesiyle öğrenciler intihal fırsatının artması ve kolay bir hale gelmesi de (Bennett, 2005; Devlin ve Gray, 2007; Dick ve diğer., 2008; Harris, 2009; Ma, Wan ve Lu, 2008;

Park, 2003; Power, 2009; Walker, 1998; Wilkinson, 2009) yaygın intihal olaylarının en önemli sebeplerinden birisidir.

Öğrenciler yakalanma riskinin az olduğu durumlarda intihale daha fazla başvurmaktadır (Chen ve Ku, 2008; Council Of Writing Program Administrators, 2008; Ellery, 2008; Haines, Diekhoff, LaBeff ve Clark, 1986; Ma ve diğer., 2007; Ma ve diğer. ; 2008; Moon; 2005; Park, 2003; Power, 2009; Strom ve Strom, 2007; Wilkinson, 2009). Buna karşın, yakalanma ve cezalandırılma riski olsa bile bunun, öğrencileri intihalden alıkoymayacağı da dile getirilmektedir (Braumoeller ve Gaines, 2001; Bretag ve Mahmud, 2009).

Her yıl aynı ya da benzer ödevler verilmesi ve ödevlerin nasıl yapılması gerektiğinin detaylıca belirtilmemesi (Moon, 2005; Walker, 1998); araştırmaya yönelik ödevlendirme yöntemi (Sterngold, 2004; Walker, 1998), ödevlerin intihali önleyecek şekilde düzenlenmemiş olması (Council Of Writing Program Administrators, 2008; Sterngold 2004; Wilkinson, 2009); öğrencilerden bu araştırma ödevlerini kendi kişisel zamanlarında, öğretmenlerinden çok az ya da hiç yardım almadan yapmalarının beklenmesi (Sterngold, 2004); öğrencilere verilen ödevlerin ağır olmasının ve ödevlerin dönem sonlarında aynı anda istenilmesi (Devlin ve Gray, 2007; Moon, 2005; Power, 2009; Wilkinson, 2009) gibi ödevle ilgili sebepler de intihale yol açmaktadır. Dersin zor olmasının (McCabe ve Katz, 2009) ve ders materyallerinin öğrenci tarafından çok karmaşık bulunmasının da intihal sebeplerinden birisi olduğu (University of South Australia, t.y.) belirtilmektedir.

Strese yol açması bakımından ailelerin öğrencilerden bir an önce mezun olmalarını ve işe başlamaları beklentisi (Haines ve diğer., 1986; Moon, 2005), öğrencileri başarı odaklı bir strese (Ma ve diğer., 2008) sürüklemektedir. Devlin ve Gray (2007), bu faktörlere zaman azlığı, sınıf geçilmemesi için toplumun yaptığı baskı, ailelerin çocuklarının üniversite eğitimi almaları konusundaki ısrarı ve nihayet öğrenci olmanın getirdiği stresi de eklemektedir. Kendine güven eksikliği ve sonucundaki başarısızlık korkusu (University of South Australia (t.y) ve arkadaşlardan ellerindeki materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı da strese yol açmakta (Wilkinson, 2009) ve intihale götürmektedir.

Eğitim maliyetleri intihale birkaç yönden etki etmektedir. Mali durumu yerinde olan öğrenciler kolaylıkla ödev satın alabilirler (Devlin ve Gray, 2007). Ancak mali durumu yerinde olmayan öğrenciler de yüksek harçlardan kurtulmak, sınıf tekrarının getireceği mali yük korkusu vb yüzünden intihale başvurabilir (Dick ve diğer., 2008; Moon, 2005). Aileden görülen büyük mali destek de başarı odaklı bir strese ve dolayısıyla intihale yol açabilir (Haines ve diğer. , 1986). Buna karşın tam tersine mali bakımdan sıkıntısı olmayan öğrencilerin akademik çalışmalara daha iyi katılıp intihalden uzak duracağı da savunulmaktadır (Philips ve Horton, 2000). Son olarak kurumun mali durumunun iyi olmamasının intihal politikalarının öğrencilere duyurulmasını engelleyeceği ve dolayısıyla intihali artıracacağı da belirtilmektedir (Devlin ve Gray, 2007).

İntihale yol açan bir başka sebep ise kurumsal kaynaklı görünmektedir. Ortaöğretim kurumları ile yükseköğretim kurumları arasındaki farklı kültürel normlar (Moon, 2005); kurumun, bölümün veya öğretim elemanlarının intihal konusunda verdikleri mesajların açık ve anlaşılır olmaması (Moon, 2005); öğretmenlerin intihal konusunda verdikleri mesajların birbirleriyle tutarlı olmaması (Power, 2009); öğretim elemanlarının intihal olaylarını yetkililere bildirmemeleri (Council Of Writing Program Administrators, 2008) veya intihali önlemek için alınmış tedbirlerin öğretmenler tarafından tam olarak uygulanmaması (Bennett, 2005; Bjorklund ve Wenestam, 1999; Council Of Writing Program Administrators, 2008; Walker, 1998); kurumsal prosedürlerin yeterince açık olmaması (Walker, 1998) öğrencilerin intihale başvurmalarına yol açabilmektedir.

Bunların dışında intihale yola açan diğer sebepleri ise: Öğrencilerin üniversite programlarına kabul edilme ölçütlerinin yetersiz olması (Devin ve Gray, 2007; Dick ve diğer., 2008); Akran kültürünün etkisiyle arkadaşlarının intihal yaptığını gören öğrencilerin bu yola başvurmaları (Dick ve diğer. , 2008; Ma ve diğer. 2007; Ma ve diğer. , 2008; Strom ve Strom 2007); veya arkadaşlara yardım etme isteği (Bjorklund ve Wenestam, 1999); öğrencilerin entelektüel mülkiyet kavramını anlamamaları (Power, 2009); okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre zararsız olduğunun düşünülmesi (Dick ve diğer. , 2008; Power, 2009; Walker, 1998); intihalden kimsenin zarar görmeyeceği düşüncesi (Power,2009); tembellik (Bjorklund ve Wenestam, 1999; Dick ve diğer. , 2008; Moon, 2005; Power, 2009; University of South Australia, t.y. ; Wilkinson, 2009); öğrencinin başarısızlık korkusu ve kendi yaptığı ödevlerle riske girmek istememesi (Council Of Writing Program Administrators, 2008); ailelerin beklentilerini karşılama isteği (Dick ve diğer. , 2008); anomi (Caruana, Rameseshan ve Ewing, 2000) olarak sıralanabilir.

İntihali Etkileyen Demografik ve Çevresel Faktörler

Araştırmacılar öğrencilerin etik dışı davranışlarını etkileyen çeşitli faktörleri araştırmışlardır. Genellikle öğrencinin yaşı, cinsiyeti, akademik seviyesi, dersin zorluk derecesi ve öğrencinin kültürel çerçevesi gibi faktörlerin intihal üzerinde etkisi incelenmiştir (Culwin, 2006; Daly ve Horgan, 2007; Marsden, Carroll ve Neill, 2005; Sheard, Dick, Markham, Macdonald ve Walsh, 2002; Sheard, Markham ve Dick, 2003; Sowden, 2005). Ancak bu faktörlerin intihal üzerinde olumlu veya olumsuz ne derecede etkili olduğu üzerinde kesin bir uzlaşma bulunmamaktadır. İntihali etkileyen bazı demografik faktörler hakkındaki araştırmacıların görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Akademik Başarı

Haines ve diğer. (1986) genel not ortalaması düşük öğrencilerin daha fazla intihale başvurduğunu belirtmektedir. Daly ve Horgan (2007) da üniversiteye daha yüksek puanla giren, ödevlerini zamanında ve çok zorlanmadan yapan dolayısıyla akademik olarak daha başarılı öğrencilerin daha az intihal yaptığını belirterek benzer bir sonuca işaret etmektedir

Cinsiyet

Daly ve Horgan (2007), Lin ve Wen (2006), Shepherd (2006), kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha az intihal yaptıklarını bildirmektedir. Ancak bazı araştırmacılar ise cinsiyetin önemli bir faktör olmadığını düşünmektedir (Ellery, 2008; Josephson Institute of Ethics, 2008; Yeo, 2007). Bennet (2005), bazı araştırmalarda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre intihale daha fazla eğilimli olarak gösterilmelerinin sebebini erkeklerin etik dışı davranışlarını itiraf etmeye daha fazla hazır olmalarıyla açıklamaktadır.

Dile Hâkimiyet

Park (2003), University of South Australia (t.y.) ve Walker (1998) dile hâkimiyet konusunda eksiklik yaşayan öğrencilerin, özellikle yabancı öğrencilerin intihal yapmaya daha fazla eğilim gösterdiklerini savunmaktadır. Ancak yabancı öğrencilerle ana dilinde öğrenim gören öğrenciler arasında fark olmadığı da iddia edilmektedir (Chen ve Ku, 2008; Ellery, 2008; Wilson ve Ippolito, 2008). Chen ve Ku (2008) farklı yazım kültürlerinin bu tür algılamalara yol açtığına dikkatleri çekerken Introna ve Hayes (2008) yabancı öğrencilerin intihal olarak yorumlanan uygulamalarının bir öğrenme yöntemi olduğunu belirtmektedir.

Kültür

Öğrencilerin Batılı yazım geleneklerine yabancı olması (Chen ve Ku, 2008); öğrencinin kültürünün Batıda olduğu gibi rekabeti değil, değil yardımlaşmayı esas alması (Chen ve Ku, 2008; Introna ve Hayes, 2008); kültürde otoriteye duyulan saygı sonucu otoritenin sözlerinde değişiklik yapmaktan çekinme (Introna ve Hayes, 2008) ve farklı kültürlerin orijinal eser sahibine farklı şekillerde saygı göstermesinin (University of South Australia, t.y.) kültür kaynaklı bir intihale yol açabileceği belirtilmektedir.

Sınıf Seviyesi/Yaş

Araştırmacılar sınıf seviyesi yükseldikçe intihale başvurma eğiliminin azaldığını bildirmektedir (Lin ve Wen, 2006; McCabe, Trevino ve Butterfield, 2001; Sims, 1995)

Lisans / Lisansüstü

Lisans öğrencilerinin yüksek lisans öğrencilerine göre daha fazla intihale başvurduğu belirtilmekle birlikte (Cristensen –Hughes ve McCabe, 2006) lisansüstü öğrencilerinin de lisans öğrencileri kadar intihale başvurduğu da savunulmuştur (McCabe ve diğer., 2001). İntihal araştırmaları genellikle öğrencilerin öz bildirimlerine dayalı olduğundan hangi öğrenci grubunun daha doğru bildirimler yapmaya meyilli olduğuna bakıldığında hem lisans öğrencilerinin (Sheard, ve diğer., 2003) hem de yüksek lisans ve üst sınıf öğrencilerinin (Marsden ve diğer., 2005) daha doğru bildirimde bulunduğunu iddia eden araştırmalar bulunmaktadır.

Bunun dışında bilgisayar kullanma süre ve becerisinin (Chen ve Ku, 2008), özel veya devlet üniversitesinde okumanın (Lin ve Wen, 2006) ve sınıf mevcudunun (Hanrahan, 2008) etkilerine de bakılmış ve kalabalık sınıflarda intihalin daha kolay gerçekleşebileceği savunulmuştur.

Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarındaki öğretmen adaylarının intihale başvurma sebeplerini; öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarına yönelik öğretmen adaylarının algılarını ve cinsiyet, eğitim alınan okul, internete erişim şekli, yaş, kitap okuma alışkanlığı, sınıf seviyesi ve genel not ortalaması değişkenlerinin intihal eylemlerine etkisini ortaya koymaktır. Araştırma Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının katılımıyla yapılmıştır. Araştırma sonuçlarının eğitim yöneticilerinin ve öğretim elemanlarının intihal ile mücadelelerine katkı

sağlayacağı beklenmektedir. Bu bağlamda araştırma Sosyal Bilgiler öğretmen adayları (a) neden ödev ve projelerinde intihale başvuruyorlar, (b) öğretim elemanlarını nasıl algılıyorlar ve (c) intihal üzerinde etkili olan çevresel ve demografik değerler var mıdır sorularına cevap bulmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıkları ele alınmıştır.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmış olup betimsel bir çalışmadır. “Tarama araştırması tavrı, davranışları açıklamak, karşılaştırmak ve betimlemek için bir veri toplama sistemidir” (Gürsakan, 2001, s. 135). Sosyal bilimlerde en sık kullanılan araştırma yöntemlerinden birisi de tarama yöntemidir.

Çalışma Grubu

Araştırmamızın evrenini, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi’ndeki Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf seviyelerinde öğrenim gören birinci ve ikinci öğretim öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise kolay ulaşılabilir durum örnekleme olup Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Afyon Kocatepe Üniversitesi) ve Uşak Üniversitesi’nden seçilen 194 erkek ve 114 kız olmak üzere toplam 308 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada öncelikle konuyla ilgili alan yazın incelenmiş ve ilgili bilimsel çalışmalardan (Bretag ve Mahmud, 2009; Moon, 2005; Power, 2009; Yeo, 2007) yararlanılarak bir anket oluşturulmuştur. Sosyal Bilgiler alanında uzman üç öğretim üyesinin incelemesinin ardından ankete son hali verilmiştir. Yapılan ön uygulamanın ardından 4 madde çıkarılmış ve nihai güvenirlik Cronbach’s Alpha = ,747 olarak belirlenmiştir. Daha sonra elde edilen ölçek Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliğinde okuyan her sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarına uygulanarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS programından yararlanılarak analiz edilmiştir. İntihalin sebepleri ilgili olarak verilen önermelere ait aritmetik ortalamalar tablo halinde verilerek yorumlanmıştır. Daha sonra intihalin öğretim elemanlarının uygulamalarından kaynaklanan sebepleri hakkında öğretmen adaylarının görüşleriyle ilgili bulgular frekans ve yüzdeler şeklinde bir tabloda verilmiştir. Sınıf seviyesi ve Genel Not Ortalaması değişkenleri ile ilgili olarak ise öncelikle öğretmen adaylarının verilen intihal eylemlerine başvurma ya da başvurma durumunu 1 ve 5 arasında bir değerle bildirmeleri istenmiştir. Elde edilen verilere ait ortalama değerler bir tablo halinde verilmiştir. Bulunan ortalama değerler arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olup olmadığını anlamak için ANOVA uygulanmış ve istatistiksel olarak anlamlı farkın kaynağı LSD testi ile belirlenmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı farkın olmadığı durumlar ve anlamlı bir farka rastlansa bile eğitim uygulamaları yönünden bir değişiklik yaratmayacak farklar rapor edilmemiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde intihalin sebepleri, öğretim elemanlarının tutum ve davranışları ile ilgili öğretmen adaylarının görüşleri ve bazı çevresel ve demografik değişkenlerin intihale etkisi ile ilgili bulgular sunulacak ve tartışılacaktır.

İntihalin Sebepleri İle İlgili Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Öğrencilere intihalin muhtemel sebepleri hakkındaki görüşlerini 1 ve 5 arasında değişen bir ölçekle değerlendirmeleri istenmiş ve ortalama değerler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. İntihalin Sebepleri Hakkındaki Öğrenci Görüşleri

İntihalin Sebepleri	N	$\bar{X}$	SS
İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme	289	4.59	3.11
Daha yüksek not alma isteği	291	4.38	1.00
Okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre zararsız olduğunun düşünülmesi	288	4.36	4.62
Başarısızlık durumunda ailenin hayal kırıklığına uğrayacağı düşüncesi	289	4.26	4.39
Tembellik veya zamanı iyi yönetememe	286	4.24	2.58
Derste başarısız olma korkusu ve kendi hazırladığı ödevlerle riske girmeme düşüncesi	292	4.18	1.08
İntihalden kimsenin zarar görmeyeceği düşüncesi	289	4.06	1.15
Bir an önce mezun olma isteği	291	3.85	1.68

Öğrencinin yakalanmayacağını düşünmesi	288	3.65	1.23
Ödev / projelerin çok kötü yapılandırılmış olması	286	3.64	4.49
Dönem içerisinde çok fazla ödev veriliyor olması	288	3.63	1.29
Dersin işlenme şekli	288	3.63	3.23
Bilinçsiz olarak yapıyor-öğrenci yanlış bir şey yaptığını bilmiyor	286	3.51	1.34
Öğrencilerin intihali ahlak dışı görmemeleri, aksine kendilerini daha zeki ve becerikli görmeleri	288	3.48	1.29
Entelektüel mülkiyet kavramından habersizlik	287	3.46	1.33
Atıfta bulunma ve referans verme kurallarını bilmemek	291	3.42	1.35
Ödevlerde atıfta bulunma ve referans verme konusunda öğretim elemanlarının çelişkili mesajları	288	3.22	2.72
Verilen ödevin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunun düşünülmesi	292	3.20	1.41
Arkadaşlardan materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı	283	3.18	1.23
Yakalanma durumunda verilecek cezaların çok küçük olması	286	3.03	1.36
Okuldaki otoriteye bir başkaldırı aracı olarak intihal yapılması	288	2.47	3.35

Tablo 1’de görülen sonuçlara göre öğrenciler intihalin en büyük sebebini “İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme” olarak ($\bar{x} = 4,59$) göstermektedir. İkinci sırayı $\bar{x} = 4,38$ ortalama ile “daha yüksek not alma isteği” almaktadır. Ayrıca öğrenciler “okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre daha zararsız” olduğu ($\bar{x} = 4,36$); aileyi hayal kırıklığına uğratmamak ($\bar{x} = 4,26$); tembellik ve zamanı iyi yönetememe ($\bar{x} = 4,24$); başarısızlık korkusu ($\bar{x} = 4,18$) ve “intihalden kimsenin zarar görmeyeceği” düşüncesinin intihale başvurmada en önemli sebepler olduğunu belirtmişlerdir. İntihal üzerinde en az etkili sebepler ise “otoriteye bir başkaldırı aracı olarak yapılması” ($\bar{x} = 2,47$); “Yakalanma durumunda verilecek cezaların çok küçük olması” ($\bar{x} = 3,03$); “Arkadaşlardan materyalleri paylaşma konusunda görülen baskı” ($\bar{x} = 3,18$) olarak görülmektedir. Diğer sebepler ise “Verilen ödevin anlamsız, gereksiz ve yararsız olduğunun düşünülmesi” ($\bar{x} = 3,20$) ve “Ödevlerde atıfta bulunma ve referans verme konusunda öğretim elemanlarının çelişkili mesajları” ($\bar{x} = 3,22$) olarak belirtilmiştir.

En yüksek ve en düşük ortalamaya sahip üç önermeyi tartışacak olursak şunları söyleyebiliriz. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğretmen adayları intihalin en büyük sebebi olarak internet sayesinde kolayca intihal yapabiliyor olmasını göstermiştir. İntihal yapabilme fırsatının bir sebep olarak ileri sürülmesi ilgili literatür ile de uyumludur. Park (2003), Walker (1998) Devlin ve Gray (2007) gibi araştırmacılar internetin varlığını ve öğrencilerin kolayca intihal yapmasına fırsat vermesini intihalin sebepleri arasında değerlendirmişlerdir. İkinci sırada yüksek not alma isteği yer almaktadır. Bu sebep de literatürde intihal sebepleri arasında değinilen sebeplerden birisidir. Bjorklund ve Wenestam (1999), Park (2003) ve Wilkinson (2009) gibi araştırmacılar yüksek not ile sağlanacak etkinlik kazancını intihalin sebepleri arasında göstermişlerdir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının yüksek not isteğini önde gelen intihal sebeplerinden birisi olarak göstermeleri literatüre uygundur. Dick ve diğer. (2008), Power (2009) ve Walker (1998) tarafından belirtilen okulda intihal yapmanın gerçek hayatta intihal yapmaya göre daha zararsız olduğunun düşüncesiyle intihal yapıldığı fikri de bu çalışma ile desteklenmiştir.

Bazı sebepler ise literatürde dile getirilmelerine rağmen bu araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı öğrencileri tarafından fazla benimsenmemiştir. Örneğin Bennett (2005), Lindsay (2008), Moon (2005) ve Park (2003) gibi araştırmacılar tarafından dile getirilen saygısızlık ve muhalefet isteğinin bir yansıması olarak bir otoriteye baş kaldırma anlamında bir intihal öğretmen adaylarının çok azı tarafından bir intihal sebebi olarak gösterilmiştir. Aynı şekilde araştırmacılar (Ellery, 2008; Moon, 2005; Park, 2003; Power, 2009; Wilkinson, 2009) caydırıcılık eksikliğini intihalin sebeplerinden birisi olarak göstermişlerdir. Ancak öğretmen adayları verdikleri cevaplarda cezaların küçük olmasının intihalin önemli sebeplerinden birisi olmadığını belirtmişlerdir. Burada ortaya çıkan sonucu, anketteki diğer seçeneklere göre göreceli bir sonuç olarak değerlendirmek gerektiği düşünülmektedir. Akranların etkisi de araştırmacılar (Dick ve diğer., 2008; Ma ve diğer. , 2008; Strom ve Strom, 2007) tarafından intihal sebepleri arasında gösterilmiştir. Ancak bu durum da bu çalışmada ortaya çıkan bulgular tarafından desteklenmemiştir.

Öğretim Elemanlarının Uygulamaları ile İlgili Öğretmen Adaylarının Görüşleri

İntihalin öğretim elemanlarının çeşitli tutum ve davranışlarının öğretim elemanlarının intihale başvurularında etkili olabileceğine giriş bölümünde değinilmiştir. Bu tutum ve davranışlarla ilgili veriler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İntihalin Öğretim Elemanlarından Kaynaklanan Sebepleri İle İlgili Görüşler

Önermeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenciler, uygun şekilde atıfta bulunma ve referans verme konusunda, öğretim elemanlarından yeterli derecede kılavuzluk almaktadır	102	37.1	68	24.7	48	17.5	39	14.2	18	6.5		
Öğretim elemanları çoğunlukla ödevlerde intihal olup olmadığını incelemiyorlar	21	7.3	34	11.8	67	23.3	85	29.6	80	27.9		
Farklı öğretim elemanlarının intihal konusundaki farklı yaklaşımları öğrencinin kafasını karıştırıyor	27	9.5	33	11.7	94	33.2	85	30	44	15.5		
Öğrenciler intihale verilecek cezalar konusunda açıkça uyarılıyorlar	137	47.9	61	21.3	41	14.3	27	9.4	20	7		

“Öğrenciler, uygun şekilde atıfta bulunma ve referans verme konusunda, öğretim elemanlarından yeterli derecede kılavuzluk almaktadır” önermesine öğretmen adaylarının % 61,8’i katılmamakta veya hiç katılmamaktadır (Tablo 2). Bu önermeye katılan veya çok katılan öğrencilerin oranı yaklaşık % 21 ile sınırlı kalmaktadır. Bu durum intihali önleme konusunda öğretim elemanlarının daha aktif roller üstlenmesine ihtiyaç duyulduğunu gösteren önemli bir bulgu olarak değerlendirilmelidir. Çünkü intihal hakkında yetersiz bilgiye sahip olmanın intihalin en önemli sebeplerinden birisi olduğu pek çok araştırmacı (Devlin ve Gray, 2007; Ellery, 2008; Jackson, 2006; Power, 2009) tarafından bile getirilmiştir.

“Öğretim elemanları çoğunlukla ödevlerde intihal olup olmadığını incelemiyorlar” önermesine öğretmen adaylarının % 57,5’i katılıyorum veya çok katılıyorum cevabını vermiştir (Tablo 2). Bu önermeye katılmayan veya hiç katılmayan öğrencilerin oranı ise % 19,2 ile sınırlı kalmıştır. Bu sonuçlar üzerinde dikkatle durulması gereken sonuçlardır. Öğretmen adayları ödevlerinin yeterince incelenmediğini düşündüklerinde değerlendirmelerinden adil yapılmadığı sonucuna varacaklardır. Haksızlığa uğradığını düşünen öğrencilerin intihale başvurabileceği McCabe ve Katz (2009) tarafından dile getirilmektedir. İntihalin önlenmesi ve belirlenmesi açısından öğrencilerdeki ödevlerinin incelenmediği ve notların rastgele verildiği şeklindeki bu algının bir an önce silinmesi gerektiği açıktır.

“Farklı öğretim elemanlarının intihal konusundaki farklı yaklaşımları öğrencinin kafasını karıştırıyor” önermesine öğretmen adaylarının % 21,2’si katılmıyorum veya hiç katılmıyorum cevabını verirken % 45,5’lik bir öğrenci grubu katıldıklarını veya çok katıldıklarını belirtmiştir (Tablo 2). Burada asıl dikkat çekici olan en büyük grubu % 33,2 ile kararsızların oluşturmasıdır. Bu kadar büyük bir kararsız grubun varlığının öğretim elemanlarının bu konulara ya çok az değinmelerinin veya hiç değinmemelerinin bir sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

“Öğrenciler intihale verilecek cezalar konusunda açıkça uyarılıyorlar” önermesine katılım da Tablo 2’de gösterilmiştir. Bu önermeye katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen adaylarının oranı % 69,2 olarak gerçekleşirken katılanların ve çok katılanların oranı % 16,4 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 2). Braumoeller ve Gaines (2001) ve Bretag ve Mahmud (2009) uyarının intihali önleme de beklenildiği kadar etkili olmadığını belirtmektedir. Ancak yukarıda da değinildiği gibi Chen ve Ku (2008), Council Of Writing Program Administrators (2008) ve Strom ve Strom (2007) cezalar konusunda öğrencileri uyarmanın ve gerektiği durumlarda cezalandırarak örnek oluşturmanın etkisine inanmaktadır. Öğrencilerin bu konuda uyarılmış olmasının intihal oranlarının azalmasına katkıda bulunacağı kuşkusuzdur.

Bazı Çevresel ve Demografik Faktörlerin Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin İntihale Başvurmalarına Etkisi

Bu çalışmada cinsiyet, genel not ortalaması, eğitim alınan üniversite, sınıf, ders dışı kitap okuma durumu, internet erişim durumu ve yaş gibi çevresel ve demografik bağımsız değişken intihale yol açma veya intihal sebeplerini üzerindeki etkisi bağlamında araştırılmıştır. Sonuç olarak birçok noktada istatistiksel önemi haiz farklara rastlanmakla beraber, bu farkların intihal ile ilgili güncel uygulamalar üzerinde çok fazla değişiklik yapmayı gerektirmeyeceği değerlendirildiğinden bu

bölümde sadece “genel not ortalaması” ve “ sınıf seviyesi” bağımsız değişkenlerine ait bazı bulgulardan söz edilecektir.

Genel Not Ortalaması

Genel not ortalamasının, öğretmen adaylarının intihale başvurma eğilimlerine etki ile ilgili bulgular Tablo 3’te sunulmuştur. Değerler 1 ve 5 arasında değişmekte olup 1 değeri hiçbir zaman anlamına gelmektedir. Tablo 4’ise Tablo 3’deki değerler arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olup olmadığı ANOVA ile belirlenmiş ve farkın kaynağı LSD testi ile gösterilmiştir.

Tablo 3. Genel Not Ortalamasının İntihalle İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait Betimleme Tablosu

		N	$\bar{x}$	SS
Üniversite hayatınızda ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduunuz mu?	0-1.79	20	3.15	1.565
	1.80-2.39	88	4.68	1.678
	2.40-2.99	144	4.71	1.780
	3.00-4.00	27	4.33	1.901
	Toplam	279	4.55	1.784
Ödevinizin bir bölümünü ya da tamamını internetten kopyala yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?	0-1.79	22	2.90	1.570
	1.80-2.39	88	4.20	1.864
	2.40-2.99	141	4.49	1.791
	3.00-4.00	27	3.40	1.886
	Toplam	278	4.17	1.863

Tablo 4. Genel Not Ortalamasının İntihalle İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait ANOVA sonuçları

		KT	Sd	KO	F	p	LSD Testi
Üniversite hayatınızda ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduunuz mu?	Gruplar Arası	45.922	3	15.307	5.017	.002*	(0-1.79)-(1.80-2.39).
	Gruplar İçi	838.967	275	3.051			(0-1.79)-(2.40-2.99).
	Toplam	884.889	278				(0-1.79)-(3.00-4.00)
Ödevinizin bir bölümünü ya da tamamını internetten kopyala yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?	Gruplar Arası	65.809	3	21.936	6.709	.000*	(0-1.79)-(1.80-2.39).
	Gruplar İçi	895.903	274	3.270			(0-1.79)-(2.40-2.99).
	Toplam	961.712	277				(1.80-2.39)-(3.00-4.00). (2.40-2.99)-(3.00-4.00)

*p<0.05

Genel not ortalamasının üniversite hayatında intihal yapma üzerinde etkili olduğu anlaşılmış [$F_{(3-275)}=5,017, p= .002<0.05$] ve farkın kaynağı LSD testi ile belirlenmiştir (Tablo 4). Böyle bir etki beklenmekle beraber genel not ortalaması daha yüksek olan öğrencilerin intihale daha az başvuracağı düşünülmekteydi. Ancak araştırma sonuçları genel not ortalaması daha düşük öğrencilerin intihale daha az başvurduğunu göstermektedir ($\bar{x}=3,15$) (Tablo 3). Aynı şekilde sosyal bilgiler aday öğretmenlerine “Üniversite hayatınızda hiç ödevinizin bir bölümünü ya da tamamını internetten kopyala yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?” sorusu sorulmuştur.

Cevaplarda genel not ortalaması en düşük olan öğrenci grubuna ait ortalamanın ($\bar{x}= 2,90$) (Tablo 3) daha yüksek genel not ortalamasına sahip gruptan istatistiksel olarak önemli derecede [$F_{(3-274)}= 6,709, p=.000<0,05$] (Tablo 4) farklı olduğu görülmektedir. Bu bulgular Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının değerlendirilmesiyle ilgili güvenilirliklerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini akla getirmektedir. Bunun dışında intihali önleme çalışmalarında dikkatlerin düşük ortalamaya sahip öğretmen adaylarına değil, yüksek ortalamaya sahip adaylara yöneltilmesi gerektiği de ortaya çıkmaktadır.

Elde edilen bu bulgular Sosyal Bilgiler öğretmenliği programındaki öğretmen adaylarından genel ortalaması daha yüksek olanların daha az intihale başvurduğunu belirten ilgili literatürdeki bulgularla çelişmektedir. Daly ve Horgan (2007) ve Haines ve diğer. (1986) akademik olarak daha

başarılı öğrencilerin daha az intihal yaptıklarını belirtmekteydi. Bu çalışmada elde edilen bulgular öğrencilerin daha hassas değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Bununla beraber elimizdeki bu çalışmanın öğretmen adaylarının öz bildirimlerini yansıttığını hatırlanmalı ve bu bildirimlerin gerçekliği daha ileri çalışmalarla araştırılıp aydınlığa kavuşturulmalıdır. Yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerin daha fazla intihal yaptıklarını bildirmeleri belki de daha dürüst davranmalarından kaynaklanmıştır.

Sınıf Seviyesi

Sınıf seviyesinin intihal ile ilgili bazı algı, tutum ve davranışlarla olan etkisi ile ilgili bulgular. Tablo 5'te sunulmuştur. Değerler 1 ve 5 arasında değişmekte olup 1 değeri hiçbir zaman anlamına gelmektedir. Tablo 6'ise Tablo 5'deki değerler arasındaki farkın istatistiksel olarak önemli olup olmadığı ANOVA ile belirlenmiş ve farkın kaynağı LSD testi ile gösterilmiştir.

Tablo 5. İçinde Bulunulan Dönemin İntihale Ait Bazı Algı, Tutum ve Davranışlara Etkisine Dair Betimleyici İstatistikler

	N	$\bar{x}$	SS		N	$\bar{x}$	SS		
Üniversite hayatınızda ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduunuz mu?	2	90	3.62	1.732	Yaptığımız bir ödevin arkadaşlarınız tarafından kopyalanmasına izin verdiniz mi?	2	90	3.37	1.957
	4	115	4.66	1.775		4	116	3.49	2.057
	6	54	5.25	1.334		6	53	4.15	2.022
	8	40	4.75	1.836		8	40	4.30	1.924
	9+	4	5.25	1.500		9+	4	4.75	1.892
Toplam	303	4.48	1.790	Toplam	303	3.69	2.026		
Üniversite hayatınızda hiç başka bir arkadaşınızın ödevini kopyalayıp kendiniz yapmış gibi kullandınız mı?	2	91	1.96	1.709	Üniversite hayatınızda hiç internetteki ödev hazırlama sitelerinden ödev satın aldınız mı?	2	91	1.31	.9295
	4	117	2.07	1.697		4	117	1.16	.571
	6	54	2.46	1.819		6	54	1.68	1.564
	8	40	3.02	2.081		8	40	2.05	1.810
	9+	4	3.50	2.081		9+	4	1.00	.0000
Toplam	306	2.25	1.809	Toplam	306	1.41	1.148		
Ödevinizin bir bölümünü veya tamamını internetten kopyala-yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?	2	89	3.26	1.813					
	4	115	4.11	1.872					
	6	54	4.90	1.557					
	8	40	4.82	1.722					
	9+	4	5.25	1.500					
Toplam	302	4.11	1.879						

Tablo 6. Sınıf Seviyesinin İntihale İlgili Davranışlar Üzerindeki Etkisine Ait ANOVA sonuçları

	KT	Sd	KO	F	p	LSD Testi	
Üniversite hayatınızda ödevlerinizi yaparken hiç intihale başvurduunuz mu?	Gruplar Arası	108,431	4	27,108	9,402	,000*	2-4, 2-6,
	Gruplar İçi	859,219	298	2,883			2-8, 4-6
	Toplam	967,650	302				
Yaptığımız bir ödevin arkadaşlarınız tarafından kopyalanmasına izin verdiniz mi?	Gruplar Arası	43,977	4	10,994	2,739	,029*	6-2, 6-4,
	Gruplar İçi	1196,08	298	4,014			8-2, 8-4
	Toplam	1240,06	302				
Üniversite hayatınızda hiç başka bir arkadaşınızın ödevini kopyalayıp kendiniz yapmış gibi kullandınız mı?	Gruplar Arası	43,508	4	10,877	3,430	,009*	8-2, 8-4
	Gruplar İçi	954,610	301	3,171			
	Toplam	998,118	305				
Ödevinizin bir bölümünü veya tamamını internetten kopyala-yapıştır yöntemiyle hazırladınız mı?	Gruplar Arası	122,823	4	30,706	9,700	,000*	2-4, 2-6,
	Gruplar İçi	940,121	297	3,165			2-8, 2-9+,
	Toplam	1062,94	301				4-6, 4-8
Üniversite hayatınızda hiç internetteki ödev hazırlama sitelerinden ödev satın aldınız mı?	Gruplar Arası	29,070	4	7,267	5,861	,000*	8-2, 8-4,
	Gruplar İçi	373,221	301	1,240			6-4
	Toplam	402,291	305				

*p<0,05

Üniversite hayatlarında hiç intihale başvurduysanız yaklaşık kaç defa sorusuna birinci sınıf öğrencileri $\bar{x} = 3,62$ aritmetik ortalama ile (Tablo 5) cevap vermişler ve bu cevap [$F_{(108-859)} = 9,402, p = .000 < 0,05$] düzeyinde istatistiksel olarak 2., 3. ve 4. sınıflara ait ortalamalardan farklı bulunmuştur (Tablo 6). Bu durum ilk senelerde öğrencilerin ödevlerini mümkün olduğunca kendi gayretleriyle yapmaya çalıştıklarını ve sonradan ortama uyarak intihale yöneldikleri şeklinde yorumlanabilir. Öte yandan bir başka açıklama ise intihal düzeyinin hiçbir azalma veya artma olmadan öğrencilik hayatı boyunca devam ettiği, birinci sınıflarda görülen az intihal sayısının artan dönem sayısı ile beraber çoğalacağı olabilir. Ancak her iki durum bakış açısının da kaygı verici olduğu şüphesizdir.

Aday öğretmenlerin yaptığımız ödevin arkadaşlarınız tarafından kopyalanmasına izin verdiniz mi verdiyseniz yaklaşık kaç defa sorusuna verdikleri cevaplarda da [$F_{(44-1196)} = 2,739, p = .029 < 0,05$] seviyesinde bir istatistiksel öneme rastlanmıştır. LSD testi sonuçlarına göre ortalamalar arasındaki bu fark birinci ($\bar{x} = 3,37$) ve ikinci sınıf ($\bar{x} = 3,49$) öğretmen adaylarına ait ortalamaların (Tablo 5) üçüncü ve dördüncü sınıfa ait ortalamalardan farklı olmasından kaynaklanmaktadır (Tablo 6). Bu sonuçlar alt sınıflardaki öğrencilerin intihal atmosferine tam olarak girmemiş olmalarıyla açıklanabileceği gibi üniversitede geçirilen dönem sayısının az olması sebebiyle intihal yapma fırsatlarının az olmasıyla da açıklanabilir. Ancak her iki durumda da üniversitedeki eğitim ortamının intihali azaltıcı bir etki yaratmadığı açıktır.

Tam tersi bir pencereden kendilerinin hiç başkasının ödevini alıp kullanıp kullanmadıkları, eğer kullandıysa kaç defa kullandıkları sorulduğunda da birinci ($\bar{x} = 1,96$) ve ikinci ($\bar{x} = 2,07$) sınıflara ait ortalamaların dördüncü ($\bar{x} = 3,02$) sınıflardan (Tablo 5) istatistiksel olarak önemli bir seviyede [$F_{(44-954)} = 3,430, p = .009 < 0,05$] daha düşük olduğu görülmektedir (Tablo 6). Başkasının ödevini kullanmaya ait ortalama sınıf seviyesine paralel olarak düzenli bir şekilde artmaktadır. Bu durum yukarıdaki verilerle paralel bir şekilde intihalin sınıflar arttıkça hiç azalma eğilimine girmediği gösteren bir başka veridir.

En yaygın görülen internetten kopyala yapıştır yöntemiyle ödev hazırlama konusunda da benzer sonuçlara ulaşılmaktadır. Birinci sınıf öğrencileri $\bar{x} = 3,26$ ile (Tablo 5) internetten en az ödev indiren grup iken üst sınıflara ait ortalamalar la arasındaki fark [$F_{(123-940)} = 9,700, p = .000 < 0,05$] seviyesinde istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Tablo 6). Ayrıca ikinci sınıfların da üçüncü ve dördüncü sınıflardan daha az internetten ödev indirdikleri anlaşılmıştır. Bunun anlamı sınıf seviyesi yükseldikçe internetten kopyala yapıştır yöntemiyle ödev hazırlamanın da devam ettiğidir.

İnternetten ödev satın alma ilgili olarak dördüncü sınıflara ait $\bar{x} = 2,05$ ortalamasının birinci ($\bar{x} = 1,31$) ve ikinci ($\bar{x} = 1,16$) sınıflara ait ortalamadan (Tablo 5) anlamlı derecede farklı olduğu [$F_{(4-301)} = 5,861, p = .000 < 0,05$] anlaşılmıştır (Tablo 6). Ayrıca üçüncü sınıflar da ikinci sınıflardan daha fazla bu yola başvurmuştur. Bu değer üniversite hayatı boyunca içinde bulunulan eğitim öğretim ortamının intihalin azaltılmasına olumlu bir katkı yapılmadığının bir başka göstergesidir.

Bu bulgular intihal olaylarının birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar kesintisiz devam ettiğini, üniversitelerde bunu durdurmak için yeterli veya hiç çaba gösterilmediğine, gösteriliyorsa da bu çabanın etkisiz kaldığına işaret etmektedir. Birinci sınıfta düşük sayılarla başlayan intihal olayları içine girilen intihal kültürünün etkisiyle devam edip gitmektedir. Sonuçlar, ilgili literatür ile karşılaştırıldığında derin bir farklılığa işaret etmektedir. Sims (1995) üst sınıf öğrencilerin kaybedecek daha fazla şeyleri olduğu ve akademik yazma becerilerinin daha fazla gelişmesi sebebiyle daha az intihale başvuracaklarını belirtmişti. Lin ve Wen (2006) da alt sınıflardaki öğrencilerin kullanmamaları gereken kaynakları daha sık kullandıklarını ve bireysel yapılacak ödevleri grup olarak yaptıklarından söz etmekteydi. Bu durumun Sosyal Bilgiler öğretmenliği programında eğitim gören öğretmen adayları için geçerli olmadığı bu çalışmada ortaya çıkmıştır. İntihal genellikle cezasız kalmakta böylece Sims'in (1995) belirttiği risk durumu asla gerçekleşmemektedir.. Bu durumda öğrencinin yazım kurallarını öğrenerek intihalden uzaklaşacağı varsayımı da gerçekleşmemektedir.

Sonuç

Sonuç olarak öğretmen adaylarının intihal yapmalarının en önemli sebebinin “İnternet sayesinde materyallere çok kolay ulaşabilme” olduğu anlaşılmıştır. Bunu “daha yüksek not alma

isteği” şeklindeki etkinlik kazancı ve “okulda intihal yapmanın zararsız” olduğu düşüncesi takip etmektedir.

Öğretmen adayları intihal konusunda öğretim elemanlarından yeterli kılavuzluk alamamaktadır. Öğretmen adaylarının % 62’si öğretim elemanlarından intihal konusunda yeterli kılavuzluk almadığını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının %57,5’i ödevlerinin öğretim elemanları tarafından yeterince incelenmediğini belirtmiştir. Ödevlerinin incelendiğini düşünen öğrencilerin oranı % 19’dur. Ödevlerin incelenmediğini düşünen öğrenciler gerek yakalanmayacağı düşüncesiyle, gerekse çabalarının yeterince takdir edilmeyeceği kaygısıyla intihale yönelmektedir.

Öğretmen adaylarının % 69’u intihal ile ilgili cezalar konusunda uyarılmadıklarını bildirmektedir. İntihalin doğuracağı muhtemel sonuçlardan haberdar olmayan öğrenciler de intihale devam etmektedirler. Öğrencileri uyarmanın sadece öğretim elemanının değil kurumsal olarak üniversitenin de sorumluluğu olduğu unutulmamalıdır.

Son olarak, cinsiyet, genel not ortalaması, sınıf seviyesi, eğitim alınan üniversite, internet erişimi, okunan ders dışı kitap sayısı ve değişkenine bağlı olarak intihale yönelik tutum ve davranışlarda bir farklılık olup olmadığına bakılmış ve intihalin bütün bu çevresel ve demografik yelpazenin tamamında aynı şekilde yaygın olduğu görülmüştür. Uygulamada farklılık yaratabilecek en önemli farklılık olarak genel not ortalaması yüksek öğrencilerin daha fazla intihal yapan öğrenciler olduğunun belirlenmesi olmuştur.

Yüksek sınıflarda intihale başvurma eğiliminin azalmamaktadır. İntihalin bir kültür haline geldiği, alt sınıftaki öğretmen adaylarının da zamanla bu kültürü benimseyerek yeniden ürettikleri anlaşılmaktadır.

Öneriler

İntihalin genellikle internet yoluyla yapılması ve internetin varlığının en önemli intihal sebebi olarak ortaya çıkması ilk olarak bu konuda tedbir almayı gerektirmektedir. Üniversitelerin internet yoluyla intihali belirleyen yazılımlara abone olması ve bu yazılımların etkin kullanımı konusunda öğretim elemanlarını eğitmesi intihal olaylarını büyük ölçüde azaltacaktır.

Öğrencilerin temel araştırma becerilerinin geliştirilmesi için halen üniversitelerin müfredatında bulunan bilimsel araştırma derslerinin daha etkili bir şekilde birinci sınıftan itibaren verilmesi yararlı olabilir.

Üniversite yönetimleri, öğretim elemanlarının intihalle karşılaştıklarında hangi süreçleri takip edeceğine ilişkin yönergeler yayınlamalı, intihal olaylarını ayrıca takip edecek kurullar oluşturmalı ve intihal olayları adil bir şekilde cezalandırılmalıdır.

Öğretim elemanları öğrencileri intihal kavramı hakkında bilinçlendirmeli, ödevlerini intihale yer vermeyecek şekilde yapılandırmalı ve hepsinden de önemlisi ödevlerde intihal olup olmadığını dikkatli bir şekilde incelemeli; eğer varsa derhal ilgili birimlere rapor etmelidir.

Yüksek not ortalamasına sahip öğrencilerin gerçekten daha fazla intihale başvurup başvurmadığının belirlemek için daha detaylı araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Bennett, R. (2005). Factors Associated with Student Plagiarism in A Post-1992 University. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 30(2), 137-162.
- Bjorklund, M. and Wenestam, C. (1999). Academic Cheating: Frequency, Methods, and Causes. *Proceedings of the 1999 European Conference on Educational Research*, Lahti, Finland. Web: <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00001364.htm> adresinden 18 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Braumoeller, B. and Gaines, B. (2001). Actions Do Speak Louder Than Words: Determining Plagiarism with the Use of Plagiarism Detection Software. *Political Science and Politics*, 34(4), 835-839.
- Bretag, T. and Mahmud, S. (2009). A Model for Determining Student Plagiarism: Electronic Detection and Academic Judgment. *Journal of University Teaching and Learning Practice*, 6 (1), 49-60.
- Caruana, A., Ramaseshan, B. and Ewing, M.T. (2000). The Effect of Anomie on Academic Dishonesty among University Students. *The International Journal of Educational Management* 14(1), 23-30
- Chen, T. and Ku, N. T. (2008) EFL Students: Factors Contributing to Online Plagiarism. T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 77-91.
- Christensen-Hughes, J. M., and McCabe, D. L. (2006). Academic Misconduct Within Higher Education in Canada. *The Canadian Journal of Higher Education*, 36(2), 1-21.
- Council of Writing Program Administrators (2008). *Defining and Avoiding Plagiarism: The WPA Statement on Best Practices* Web: <http://wpacouncil.org/node/9> adresinden 29 Ocak 2011'de alınmıştır.
- Culwin, F. (2006). An Active Introduction to Academic Misconduct and the Measured Demographics of Misconduct. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 31(2), 167-182
- Daly, J. and Horgan, J.M. (2007). Profiling the Plagiarists: An Examination of the Factors That Lead Students to Cheat. *Journal of Educational Computing Research*, 38(1), 39-50.
- Devlin, M. and Gray, K. (2007). In Their Own Words: A Qualitative Study of the Reasons Australian University Students Plagiarize. *Higher Education Research and Development*, 26(2), 181-198.
- Dick, M., Sheard, J. and Hasen, M. (2008) Prevention is Better than Cure: Addressing Cheating and Plagiarism Based on IT Student Perspective. T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 160-182
- Ellery, K. (2008). Undergraduate Plagiarism: A Pedagogical Perspective. *Assessment and evaluation in higher education*, 33(5), 507-516.
- Gürsakal, N. (2001). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı.
- Haines, V., Diekhoff, D., LaBeff, E. and Clark, R. (1986). College Cheating: Immaturity, Lack of Commitment and Neutralizing Attitude. *Research in Higher Education*, 25(4), 342-354.
- Hanrahan, M. (2008) Plagiarism, Instruction and Blogs. T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 183-193.
- Harris, R.A. (2009). Anti-Plagiarism Strategies for Research Papers. Web: <http://www.virtualsalt.com/antiplag>. adresinden 9 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Howard, R.M. and Davies, L.J. (2009). Plagiarism in the Internet Age. *Educational Leadership*, 66 (6), 64-67
- Introna, L. D. and Hayes, N. (2008) International Students and Plagiarism Detection Systems: Detecting Plagiarism, Copying, or Learning. T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 108-122.
- Jackson, P.A. (2006). Plagiarism, Instruction Online: Assessing Undergraduate Students' Ability to Avoid Plagiarism. *College and Research Libraries*, 67(2), 418-427.
- James, R., McInnes, C. and Devlin, M. (2002). Assessing Learning in Australian Universities [Electronic Version]. Web: <http://www.cshe.unimelb.edu.au/assessinglearning> adresinden 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Josephson Institute of Ethics. (2008). The Ethics of American Youth: 2008. Web: <http://charactercounts.org/programs/reportcard/2008/index.html> 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Lin, C. H. S. and Wen, L. Y. M. (2006). Academic Dishonesty in Higher Education – A Nationwide Study in Taiwan. *Higher Education*, 54(1) 85-97.
- Lindsay, B. (2008). Breaking University Rules. *Australian Universities Review*, 50(1), 37-39
- Ma, H., Lu, E. Y., Turner, S. and Wan, G. (2007). An Empirical Investigation of Digital Cheating and Plagiarism among Middle School Students. *American Secondary Education*, 35(2), 69-82
- Ma, H.J., Wan, G. and Lu, E.Y. (2008). Digital Cheating and Plagiarism in Schools. *Theory into Practice*, 47(3), 197-203.
- Marsden, H., Carroll, M., and Neill, J. T. (2005). Who Cheats at University? A Self-Report Study of Dishonest Academic Behaviors in a Sample of Australian University Students. *Australian Journal of Psychology*, 57(1), 1-10.
- McCabe, D. and Katz D. (2009). Curbing Cheating. *Education digest: essential readings condensed for quick review*, 75(1), 16-19.
- McCabe, D. L., Trevino, L. K. and Butterfield, K. D. (2001). Cheating in Academic Institutions: A Decade of Research. *Ethics and Behavior*, 11(3), 29-45.
- Moon, J. (Mart 2005) *Plagiarism in Higher Education: An Integrated Approach: Workshop Handout*, Web: <http://www.admin.ex.ac.uk/academic/ugfaculty/staff/plagworkshop.doc> adresinden 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Park, C. (2003). In Other (People's) Words: Plagiarism by University Students-Literature and Lessons. *Assessment and evaluation in higher education*, 28(5), 471-488.
- Philips, M. and Horton V. (2000) Cybercheating: Has Morality Evaporated in Business Education? *International Journal of Educational Management*, 14(4), 150-155.
- Power, L.G. (2009). University Students' Perceptions of Plagiarism. *The Journal of Higher Education*, 80(6), 643-662.

- Scanlon, P. M. & Neumann, D. R. (2002). Internet Plagiarism among College Students. *Journal of College Student Development*, 43(3) 374-385.
- Sheard, J., Dick, M., Markham, S., Macdonald, I., and Walsh, M. (2002). Cheating and Plagiarism: Perceptions and Practices of First Year IT Students. *ACM SIGSE Bulletin*, 34(3), 183-187.
- Sheard, J., Markham, S. and Dick, M. (2003). Investigating Differences in Cheating Behaviors of IT Undergraduate and Graduate Students: The Maturity and Motivation Factors. *Higher Education Research and Development*, 22(1), 91-108.
- Shepherd, J. (2006, Mayıs 30). 1 in 6 Admits to Cheating. [Times Higher Education Supplement](http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?storycode=201951); Web: <http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?storycode=201951> adresinden 10 Ağustos 2010'da alınmıştır.
- Sims, R. L. (1995). The Severity of Academic Dishonesty: A Comparison of Faculty and Student Views. *Psychology in the Schools*, 32(3), 233-238.
- Sowden, C. (2005). Plagiarism and the Culture of Multilingual Students in Higher Education Abroad. *ELT Journal*, 59(3), 226-233.
- Stephens, J. M. , Nicholson, H. (2008). Cases of Incongruity: Exploring the Divide Between Adolescents' Beliefs and Behavior Related to Academic Dishonesty. *Educational Studies*, 34(4), 361-376
- Sterngold, A. (2004). Confronting Plagiarism. *Change*, 36(3), 16-21.
- Strom, P.S., Strom, R.D. (2007). Curbing Cheating, Raising Integrity. *Education Digest: Essential Readings Condensed for Quick Review*, 72(8), 42-50.
- Türkiye Bilimler Akademisi (2002). Bilimsel Araştırmada Etik Ve Sorunları. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
- University of South Australia (t.y.) *Plagiarism – Teaching strategies*. Web: <http://www.unisa.edu.au/tu/staff/practice/integrity/plagiarism-strategies.asp> 10 Ekim 2011'de alınmıştır.
- Walker, J. (1998). Student Plagiarism in Universities: What are We Doing About It? *Higher Education Research and Development*, 17(1), 1998
- Wilkinson, J. (2009). Staff and Student Perceptions of Plagiarism and Cheating. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(2), 98-105.
- Wilson, F. and Ippolito, K (2008) Working Together to Educate Students. T. S. Roberts (Editör). *Student Plagiarism in an Online World: Problems and Solutions*. Hershey. Information Science Reference, ss. 60-75.
- Yeo, S. (2007). First-year University Science and Engineering Students' Understanding of Plagiarism. *Higher Education Research and Development*, 26 (2), 199-216.